

GLASILO

„Slovenskega osrednjega čebelarskega društva za Kranjsko, Koroško in Primorsko“
s sedežem v Ljubljani ter „Slov. čebelarskega društva za Spodnje Štajersko“.

Urejuje FRANČIŠEK ROJINA.

Izhaja 5. dan vsakega mesca in se pošilja udom zastonj.

Leto X.

V Ljubljani, meseca avgusta 1907.

Štev. 8.

Mesečna navodila.

Spisuje M. Humek.

Avgust.

Malo je krajev v naši slovenski domovini, kjer bi bila koncem julija in v prvi polovici tega mesca kaka količkaj izdatna čebelna paša. Vobče viada povsod prava pravcata suša. V čebelnjaku ni več tistega veselega vrvenja, ki smo ga opazovali v prejšnjih mescih — dolgočasno je notri. A to nas ne sme odvrniti, da bi svoje ljubljenske zanemarili in ne skrbeli za njihovo prihodnost. Pripraviti moramo ljudstva predvsem na to, da bodo z največjim pridom izkoristila jesensko pašo, ki se bode pričela v drugi polovici tega mesca in trajala 3 do 5 tednov.

Na Kranjskem in po obmejnih deželah se z malimi izjemami skoro povsod seje ajda, ponekodi v neizmernih množinah. Vrhutega se nahaja mnogo obširnih goličav in gozdov, ki so obrasteni z jesenskim vresjem. Tudi ta rastlina daje ob ugodnem vremenu in na primernih tleh dobro pašo.

Kdor hoče jesensko (ajdovo) pašo res s pridom izkoristiti, imeti mora močna, čebelna ljudstva. Pospeševati mora stavljenje zalege ob času, ko so usahnili vsi naravni medeni studenci. S špekulativnim pitanjem od konca julija do kakega 20. avgusta, dosežemo nepričakovanih uspehov. Vrhutega moramo slabiče, posebno na premanjkljivem satju združiti, ker en močan panj nanese več kot 2 ali 3 slabiči.

Kranjiče imamo pa itak vse močne in čebelne, ako smo ob rojenju pravilno združevali roje. Ko se paša začne, odprimo žrela popolnoma, ropanja se nam takrat ni bati. Ako potegne ugodno vreme potrebovali bomo zopet točilo in pri najboljših kranjičih nastavke (škastle). Vse naj bude v redu in pravočasno pripravljeno.

Čebelar, ki ima svoje čebele blizu ajdovega polja, ima najmanj dela in stroškov in doseže lahko največjih uspehov, ako stori vse, kar sem omenil v prejšnjem odstavku in ako mu sv. Ambrož ne odreče svoje pomoči.

Precej več sitnosti, zaprek in stroškov ima pa čebelar, ki stanuje daleč od ajdovega polja. On mora sicer tudi storiti vse, da ima ob pričetku paše kolikor mogoče krepke panji, vrhutega mora pa tudi prepeljati čebele včasih po 50 do 100 km daleč. To delo ni prav nič nevarno, kadar je slaba pomladnja in poletna paša, ker so panji brez medu. Letos se pa marsikomu lahko primeri velika nesreča, ako ne bo pri prevažanju zelo pazljiv in previden. Originalni gerstungovci in sploh ljudstva na velikih pa mladih satovih, ki so zelo medeni, so v veliki nevarnosti, da se med vožnjo ne polomijo. Kdor je rabil ob pravem času točilo in ima napeljana žico po satju, je brez skrbi. Bolj težavna je zadeva pri zgodnjih prvcih v kranjičih; tem ne moremo vzeti medu. Take panji, ki so posebno težki, pustimo rajši doma — „bolje drži ga, nego lovi ga“. Doma tudi ostanejo vsi panji, ki so ostali slabi iz kateregakoli vzroka, ker taki nam ne povrnejo truda in stroškov. Vsi panji, ki se vozijo v pašo, morajo imeti na primernih krajih dovolj velike odprtine za prezračenje. Čim močnejši je panj, tem večjo pozornost obračamo nanj. Voziti se sme samo ponoči, v deževnem vremenu tudi podnevi, posebno ako je hladno in neprijetno.

Pri odbiranju panjev za ajdovo pašo naletimo na take izrojence, ki sicer ne kažejo na zunaj na brezmatičnost, a vendar nič ne napredujejo. Najčešče so to panji, ki so izgubili matico pri prašenju. Čebelar tega ni zapazil takoj, in čez nekaj časa se brezmatičnost na zunaj ne pozna več. Panj se nam zdi povsem v redu, le ne napreduje nič kaj v ljudstvu. Pri poznejšem pregledovanju najdemo v njem čudno raztreseno zalego v jajčkih, ličinkah in tudi zadelano. Jajčec je po več skupaj v eni celici, in zadelana zalega gleda visoko nad drugo prazno satje, pokrovci so močno izbočeni. Prepričamo se lahko, da je to sama trotovska zalega, dasi se nahaja v čebelatih celicah. Kdo je pač zastavil to zalego? Ko v panju ni matice, se večkrat zgodi, da prično nekatere delavke staviti zalego in sicer, ker niso in ne morejo biti oplojene, samo trotovsko zalego. Takemu panju ni nobene pomoči. Delavk, ki stavijo zalego, ne moremo odstraniti, ker se nič ne ločijo od drugih delavk, in vsled tega tak panj ne sprejme nobene matice. Najbolje storimo, ako izpodimo iz njega vse čebele, ki naj se udomačijo, kjer hočejo. Ako pa pozno v jeseni naletimo na tak panj, je najprej ozdravljen, ako ga zažveplamo; ker ima samo stare čebele, nimajo iste za zimo nikake vrednosti.

Zgodi se pa tudi (sicer redkokedaj), da se matica pri kakem panju ne opravi vsled kake telesne napake ali iz kateregakoli vzroka. Tudi neoprašena

matica — trotovka — stavi samo trotovo zalego. Tako matico lahko najdemo kakor vsako drugo, jo odstranimo in nadomestimo z mlado, oprášeno.

Ako kak panj ozdravimo na ta način šele tik pred ajdovo pašo, je navadno že tako oslabil na muhah, da ga ne kaže voziti v ajdo. Nabral ne bi veliko, in za zimo ga moramo itako založiti z medom.

Končno priporočam največjo pazljivost in previdnost pri špekulativnem krmljenju.

Zmagali smo!

Hinko Zirkelbach.

V „Slov. Čebelarju“ štev. 5 letošnjega leta sem pisal pod naslovom: „Zmagujemo!“, ker je bil premagan glavni škodljivec čebelarstva, ljubljanski medar Oroslav Dolenc. Dostavil sem, da tudi pri nekaterih drugih medarjih v Ljubljani in drugod na Kranjskem ni vse tako v redu, kakor bi moralo biti. Društvo bo gledalo v prvi vrsti na to, da tudi kranjska deželna vlada izda enak odlok, kakršnega je izdalo štajersko c. kr. namestništvo proti medarjem za varstvo čebelarstva.

Društvo res ni držalo križem rok. Danes že lahko sporočam pod zgornjim naslovom veselo vest, da je društvo zmagalo v boju proti medarjem radi njih brezvestnega početja po celem Kranjskem.

Na lanskem občnem zboru „Slovenskega osrednjega čebelarskega društva“ dne 22. februarja je bila sklenjena resolucija (glej „Slov. Čebelar 1906, št. 4, str. 61) na c. kr. deželno vlado kranjsko, v kateri se opozarja c. kr. deželna vlada na brezvestno početje kranjskih medarjev, zlasti ljubljanskih. Medarji izvršujejo svojo obrt na nedopusten, čebelarjem skrajno škodljiv način, ki je provzročil, da se je v uljnjakih ljubljanskih čebelarjev udomačila nalezljiva bolezen čebelne zalege, po imenu gniloba. Proti gnilobi ni nobenih zdravil, nasprotno, polagoma se preseli tudi v sosednje uljnjake. Nevarnost je, da se gniloba razširi po vsem Kranjskem. To bi zadalo najhujši udarec kranjskemu čebelarstvu, ki itak ni senca onega preteklih časov.

V resoluciji se nadalje omenja, da oblasti, ki so poklicane varovati tudi čebelarske interese, niso na razne prošnje ničesar storile, temveč tolažile vedno le z besedami.

V očigled temu, da so druge deželne vlade že davno izdale odloke, s katerimi se je ukazalo medarjem odpraviti čebelarstvu škodljive nedostatke pri izvrševanju medarske obrti, se prosi tudi c. kr. deželna vlada kranjska, da nemudoma izda odlok, v katerem ukaže, kako morajo medarji ravnati, da ne bodo provzročili čebelarstvu škode.

Resolucija je bila izročena deželni vladi kranjski. Odbor je bil prepričan, da bo tudi ta prošnja glas upijočega v puščavi. Ker po desetih mescih deželna vlada ni ničesar odgovorila, zato se je obrnil dne 10. julija t. l. na državnega in deželnega poslanca gosp. dr. Ev. Kreka s prošnjo, da stavi v

državnem zboru v tem oziru interpelacijo na poljedelskega ministra. Prošnji je bil priložen „Slov. Čebelar“ št. 4 iz leta 1906, v katerem je bila natisnjena resolucija na deželno vlado kranjsko, potem prepis prošnje, v kateri prosi osrednje čebelarsko društvo štajersko, c. kr. namestništvo v Gradcu, naj izda ukaz proti medarjem in ukaz medarjem štajerskega c. kr. namestništva.

Gospod državni in deželni poslanec je našo prošnjo uslišal in takoj drugi dan, dne 11. julija, stavil s tovariši v državnem zboru na poljedelskega ministra interpelacijo, katera se glasi v slovenskem prevodu:

„Čebelarstvo v Avstriji je skoro popolnoma zanemarjeno i v zakonodajnem i v upravnem oziru, le Štajersko je v tej zadevi častna izjema. V pojasnilo si dovoljujemo navesti doslovno razglas, ki je bil razposlan leta 1902, št. 33.672, vsem štajerskim podrejenim političnim oblastim:

Osrednje vodstvo štajerskega čebelarskega društva v Gradcu je na prošnjo čebelarjev v trgu Wildon vložilo to prošnjo za varstvo proti ravnanju lectarjev, ki je jako kvarljivo čebeloreji. V njej se povdarja zlasti sledeče:

Ker so vrata v lectarskih delavnicah odprta, privabi duh medu čebele, ki posedejo na tisoče po stenah, zlasti pa se trudijo ob zaprtih oknih, da bi prišle na prosto in končno izmučene popadajo na tla, kjer jih pometejo skupaj in vržejo na gnoj ali pa v ogenj, kjer poginejo. Mnoge se oparijo s paro in popadajo v kotel, kjer se skuhaajo.

Kot posebno škodljivo se navaja v prošnji, da se pušča med in posode z medom na prostem, ker se s tem lahko provzroči in razširi gniloba, ki lahko uniči panji po celih okrajih.

Lectarji kupujejo namreč cele panji, pomore čebele z žveplom ter vse skupaj — med, zalego in čebele, ki so v stanicah — stlačijo v sode, kjer hranijo toliko časa — tudi več mescev — dokler ne začno kuhati medice. Medtem pa začno zalega in čebele gniti, med pa največkrat vreti.

Če torej čebele uživajo in uporabljajo tak med za pitanje zalege, se okuži tudi zdrava zalega in čebelarju ne kaže drugega, kot cel panj pokončati v ognju.

Osrednje vodstvo štajerskega čebelarskega društva prosi torej, naj se lectarjem zabrani tako ravnanje in v ta namen izdajo primerne odredbe ter predlaga sledeče:

Na oknih v delavnici se morajo pritrditi mušje mreže, vrata morajo biti zaprta v vseh onih prostorih, kjer se predelava med ali medica ali kjer se shranjuje in strogo naj se prepove puščati z medom namazane posode na prostem, kjer morejo priti čebele do njih.

Podrejenim političnim oblastim se torej naroča, naj poizvedujejo, ako se vse to, kar navaja osrednje vodstvo štajerskega čebelarskega društva glede ravnanja, škodljivega čebeloreji, ujema z resnico, in če bi mogle predlagane odredbe isto zabraniti, ne da bi pri tem lectarji trpeli občutno škodo.

O uspehu poizvedovanja se mora poročati do 20. oktobra 1902.

Na podlagi teh poizvedb je izdalo c. kr. štajersko namestništvo dne 30. decembra 1905, št. 42.026/02, sledeči ukaz:

Vsem podrejenim političnim oblastim na Štajerskem! Namestništvo se je prepričalo, da se pri nekaterih lectarjih nedostatki, kateri so se povdarjali v tuuradnem ukazu z dne 11. septembra 1902, št. 33.762, resnično nahajajo.

Podrejenim političnim oblastvom se naroča, naj po možnosti zabranjujejo te nepravilnosti in zlasti pazijo, da bodo na oknih pritrjene mušje mreže, da bodo vrata do prostorov, v katerih se predelava ali shranjuje med ali medica, vedno zaprta, in da se posode, namazane z medom, ne bodo nahajale na prostem, kjer pridejo čebele lahko do njih.

Nedostatki, katere je štajerska vlada vsaj poizkusila odpraviti, so v drugih kronovinah, zlasti na Kranjskem, kar najbolj razširjeni. Kranjski čebelarji so se v tej zadevi že često obrnili do deželne vlade, da odstrani oškodovanje domače čebeloreje, toda kranjska čebela, sloveča po celem svetu, ni našla varstva doma.

22. februarja t. l. so čebelarji, zbrani na občnem zboru „Slovenskega osrednjega čebelarskega društva“, ponovili svoje upravičene pritožbe in vložili pri deželni vladi v zmislu navedene resolucije štajerskega čebelarskega društva prošnjo z novim važnim dostavkom, da se morajo prostori izven delavnice, kjer se je pretakal med ali medica, takoj izplakniti z vodo, da duh po medu ne privabi čebel. Do danes imenovano društvo še ni dobilo odgovora.

Zato vprašajo podpisani:

1. Hoče li gospod poljedelski minister administrativnim potom ukreniti, da se navedeni nedostatki odpravijo?
2. Hoče li izdati zakon v varstvo čebeloreje in medu?

Dunaj, 11. julija 1907.

(Podpisanih je 17 državnih poslancev.)

Uspeh interpelacije je bil, da je takoj nasledni dan, t. j. 12. julija prejelo „Slovensko osrednje čebelarsko društvo“, vsa okrajna glavarstva in mestni magistrat ljubljanski od c. kr. deželne vlade kranjske sledeči dopis:

Št. 23.414 ex 1906.

Ljubljana, dne 14. junija 1907.

„Slovensko osrednje čebelarsko društvo za Kranjsko“ je opozorilo z vlogo c. kr. deželno vlado na nedostatke in nevarnost, katera preti domačemu čebelarstvu vsled napačnega ravnanja medarjev in lectarjev.

Ker medarji in lectarji opravljajo vse svoje delo pri odprtih vratih ali oknih in celo popolnoma na prostem (na dvorišču itd.), privabi duh medu čebele tja v množini. Da se ubranijo čebel, jih deloma polove, deloma pomore. Ostale pa iznašajo že skoro skisan med domov v panji, pitajo ž njim zalego, vsled česar zalega pomre in panj se okuži vsled nastale gnilobe.

Gniloba je razširljiva, da lahko okuži tudi sosednje čebelnjake, proti kateri ni doslej znanega še nobenega zdravila.

Da se temu odpomore, je potrebno, da delajo medarji in letarji v zaprtih prostorih, katerih okna morajo biti zadelana z gosto mušjo mrežo. Posoda z medom ali posoda, v kateri je bil med ali medica itd. in ni bila dobro pomita, ne sme stati na prostem, ravno tako tudi ne panji, predno niso bili dobro očiščeni medu in voska. Ako je bilo zunaj delavnice po naključbi kaj politega z medom ali medico, se mora dotični prostor takoj dobro sprati z vodo, da ne privabi duh medu čebel na rop.

C. kr. okrajnemu glavarstvu (meslnemu magistratu) se naroča, odločno in v primerni obliki vplivati na to, da izpolnijo medarji natančno te varnostne odredbe.

Za c. kr. deželnega predsednika:

Chorinsky m. p.

Dolgo je trajal upravičeni boj proti brezvestnim početjem medarjev, naposled je pa le zmagala pravična zahteva.

Čebelarji, na vas je sedaj ležeče, da bodo izpolnjevali medarji natančno predpise deželne vlade. Kakor hitro opazite pri katerem medarju kaj napačnega, naznanite takoj dotičnemu okrajnemu glavarstvu, ljubljanski čebelarji pa mestnemu magistratu. Obrnete se pa tudi lahko kar na „Slovensko osrednje čebelarsko društvo“ v Ljubljani, ki bo takoj ukrenilo vse potrebno, da se bodo medarji pokorili ukazu deželne vlade.

Dandanes je moč le v organizaciji, zato se čebelarji, kakor drugi stanovi, združite v društvo! Marsikaj boste dosegli, kar posameznikom ni mogoče. Čim več nas bo, tem bolje bo, tem večji ugled bomo imeli pri oblastvih. Zatorej čebelarji, kateri še niste pri čebelarskem društvu, pristopite hitro!

Dajte nam čebelarskega nadzornika za Kranjsko!

Samostalen predlog J. Slapšaka

na letošnjem občnem zboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Prišli smo do razpوتا s kranjsko čebelo: ali poginejo nje grobokopi, ali pa izgine ona iz čebelarskega sveta, nje čast in svetovna slava — tertium non datur! Cerkvenik je že pogledal na stolp, da vidi, kdaj odbije ura, ko ima poprijeti za vrv in odzvoniti zadnjo uro njeni slavi; sovražnik že odpira usta, da ji zapoje „miserere“; in ako se danes ne zganemo, bo odbita ura 12, „requiem“ bo odpet, in svetovnoznane kranjske čebele, ki ji poje slavo ves čebelarski svet, ne bo več; samevala in životarila bo le še v napol podrtih in zapuščenih naših čebelnjakih kot provincijalnoznana pasma! . . .

Smemo li dopustiti, da se tako zgodi z najboljšo dedščino naših dedov, z našo miljenko, s kranjsko čebelo svetovne slave? — Samo čujmo, kaj je naša čebela, potem ne moremo drugače odgovoriti, kakor: Nikdar!

Kranjska čebela je najboljša pasma celega sveta.

Da je naša čebela v resnici najboljša v monarhiji, dokazuje čebelarska razstava na Dunaju l. 1903. Tedaj se je pisalo o njej („Sl. Čeb.“ 1903/93): „Kar se tiče živih čebel, ki so bile v razstavi, zavzemala je nedvomno prvo mesto čebela kranjske pasme. 25 razstavljenih plemenjakov je dobilo 18 odlikovanj. Zadnji dan razstave so bile čebele drugih pasem (nemške in italijanske) vsled slabega vremena popolnoma oslABLJENE, kranjske čebele pa so bile močne, da so se kupci živahno oglašali zanje. Razstavo živih čebel so ravno „kranjice“ najbolj povzdignile . . .“ In urednik Rojina poroča dalje („Sl. Čeb.“ 1903/114): „Vreme je bilo večinoma zelo slabo, a kadar je posijalo količkaj solnce, zašumele so naše čebele prve; če pa je postalo gorko, tedaj so se prašile in nosile vodo in obnožno tako močno, da so imponirale slehernemu čebelarju. Reklamo so si delale same. „Wunderbar, die Krainerbiene!“ — „Sehr brave Völker!“ — in še več podobnih vsklikov sem čul, da sem res bolj pokonci hodil okoli našega čebelnjaka na razstavi, kakor sicer hodi kranjski ljudski učitelj doma“ . . .

Da uživa v resnici svetovni sloves kranjska čebela, je razvidno deloma iz besed najslovitjega belgijskega čebelarja M. K. de Kesela, ki je na mednarodnem čebelarskem kongresu v Bruselju v pričo največjih apističnih kapacitet konštatiral, da je kranjska čebela najpridnejša izmed vseh plemen, kar jih poznamo. — Dalje. Monakovski čebelarski list piše o naših čebelah („Čeb.“ 1898/5): „1.) Kranjice lete že na vse zgodaj, ko je še precej hladno, medtem ko so nemke še takorekoč z pernících; one so torej trdnejše in prenašajo večji hlad. 2.) Delajo pridno prav do mraka. 3.) Niso hude kakor naše, kar posebno začetnikom dobro stori. 4.) So rodovitne, rade po večkrat roje in so posebno v takih letinah koristne, ko domače obupajo, doma ostajajo, nazadujejo in ne roje. 5.) Veselje za delo je pri njih velikansko; imamo jih lahko za opekarje in zidarje nemških hiš, t. j. celic in satja. 6.) Jesensko pašo popolnoma izkoristijo in prav do zadnjega nabirajo, ko so domače že zdavnej nehale. 7.) Zastavijo prej zalego“. — In koncem dostavlja ta nemški čebelarski list: „To je sedem pridnosti, ki jih imajo kranjske čebele pred našimi; zatorej zaslužijo, da jih bolj čislamo ko domače“. — Dalje. Zdaj ko je zamrl Dzierzon, je brez dvoma največji čebelar v Evropi, če ne celega sveta, moderni Gerstung v Osmannstedtu v Turingiji na Nemškem. Ta ni bil v prvih letih svojega apističnega pisateljstva naklonjen tujim čebelam; a kakšen rešpekt je dobil zdaj pred našo čebelo, je razvideti iz njegovega glasila iz l. 1894; on piše*: „Dne 16. maja sem prejel majhen roj, ki ga mi je poslal Mih. Ambrožič iz Mojstrane na Kranjskem. Predjal sem ga takoj v svoj panj z racionalno mero in sicer na izdelano satovje. Roj je bil tako majhen, da je oblegal le tri medsatne ulice. Koncem junija pa je sedel že na desetih, popolnoma izdelanih in z zalego zastavljenih satih. Obesim mu še dva satnika

* „Sl. Čeb.“ 1898/59.

z umetnim satovjem, a ko pogledam čez nekaj dni v panj, nadejaje se, da sta medstena gotovo že izdelani, vidim z začudenjem, da ni bila potegnjena niti ena celica, akoravno je bila dobra paša in panj močan. Kaj, ko bi se za roj pripravljaj, si mislim, in takoj pregledam satnike. Slutnja me ni varala; matičnih piskrcev je bilo dovolj in izmed teh tudi že nekaj zaprtih. — Drugi dan mi je dal 6 funtov težkega roja, t. j. 35—40.000 čebel. Računajmo še kakih 10.000 čebel, ki niso izrojile, ali pa so bile med rojenjem na paši, in če pomislimo še dalje, da so se mogle prve mladice še le tri tedne po usajenju v sedanji panj izleči, potem uvidimo, da se je moralo izleči v okroglo 20 dneh do 50.000 čebel. Lahko pa nadalje računamo, da je bilo ob času rojenja v panju še tudi 50.000 zalege, torej je morala matica v dneh od 16. maja do 27. junija (dan rojenja) izleči najmanj 100.000 jajčec, kar je povprečno 2.500 na dan. Če pa upoštevamo dejstvo, da matica v prvih 3 tednih radi majhne množine čebel še polovico toliko zalege ni mogla zastaviti, kot v zadnjih 3 tednih, tedaj lahko trdim, da je na višku pridnosti izlegla gotovo 4.000 jajčec na dan“. In potem vsklikne: „Kaj takega zamore samo kranjska matica!“ —

Sloveči Amerikanec Frank Benton („Sl. Čeb.“ 1905/150 in 168), ki je proučil čebelne pasme celega sveta — mudil se je v to svrhu 2 leti tudi v Ljubljani, 3 leta pa v Kranju — je izjavil, predno je nastopil pot po Balkanu, Mali Aziji, Indiji i. t. d.: „Kranjska čebela je v Ameriki na najboljšem glasu“. In njegovo spretno pero ni preje mirovalo, dokler ni opisalo naše pridne čebele v angleškem jeziku in jo tako proslavilo po celem svetu; zakaj ta popis bere zdaj tako osamljeni naseljenec sredi ameriških gozdov, kakor mrzlokrvni Anglež na svojem meglenem otoku; tako tužni Avstralec pod velikan-skim eukalptovim drevesom, kakor rumeni prebivalec bogate Indije. Da, sloveči Frank Benton, ki ga kliče najvišji sodni dvor v Ameriki kot izvedenca v dolgotrajnih in dragih pravnih zadevah in po njegovih besedah izreče sodbo, ta znameniti Amerikanec poje slavo o naši čebeli tako na glas, da se čuje po vsem čebelarstvu . . . Da,* tako se je priljubila ta pridna in krotka naša miljenka, kranjska čebela, da je dobil še nje skromni domek, kranjski panj, pod imenom „Kraimer-Original-Bauernstock“ po celem čebelarstvu znan, in ki med stabilnimi panji res zavzema prvo mesto vsled svoje priprostosti, kredit pri tujcih. Nемеc Freudenstein, urednik lista „Neue Bienenzeitung“, mu poje posebno hvalo. Panj je dzierzonoval, to se pravi, opremil ga je s polokvirji nemške normalne mere in sedaj ga zove „Freudensteins Einetager“.

Zadostuj! Iz tega vsaj deloma spoznamo, da je kranjska čebela v resnici najboljša, in da je kot taka svetovnoznana.

Ali potemtakem smemo in moremo dopustiti, da izgine ona, nje ime in svetovna njena slava?

* „Čeb.“ 1904/19.

Nikdar!

Preveč smo še domoljubi, da bi mogli prepustiti najboljše čebelsko pleme, kar jih je na celem planetu, ki se mu pravi zemlja, našo ljubljenko, kranjsko čebelo, brezvestnih kramarskih duš usodi; nje svetovno ime in slavo izginiti v doglednem času z zarjo večerno, temveč zastaviti hočemo vse svoje moči ter se boriti ramo ob rami, dokler ne bo ležal nje sovrag poražen in pobit na tleh, dokler ji ne zagotovimo trajnega ugleda kot svetovnoznanee in sloveče kranjske čebele . . . .

Ali je res taka sila?

Da, zares, kajti naše čebelarstvo propada!

Tovariš Ant. Likožar piše („Čeb.“ 1902/63): „Že v svojih mladih letih smo se učili v šoli: „Kranjce redi poljedelstvo in živinoreja, ki pa nikdar ne zadostuje; samo čebelarstvo je na visoki stopnji . . .“ Pred dobrimi 30 leti je bilo torej čebelarstvo na visoki stopnji! V zadnjih letih se je poljedelstvo, posebno še živinoreja, zelo povzdignilo, čebelarstvo pa ne le da ni napredovalo ali vsaj ostalo na „visoki“ stopnji, kakor je bilo pred 30 leti, nego je nazadovalo. In potem ima g. Likožar še več člankov v „Čebelarju“, katerih imena že govore o propadanju našega čebelarstva, n. pr.: „Zakaj je pri nas v zadnjih 30 letih čebeloreja nazadovala?“ — „Kako bi se dalo naše propalo čebelarstvo vsaj nekoliko izboljšati?“ i. t. d. — Dr. Walter Šmid („Čeb.“ 1904/65): „Čebelarstva vednost med starimi čebelarji je bila . . . zelo razvita. Priči tega sta slavni Janša in Jože Oblak, p. d. Ilija iz Sp. Retij. Janševi knjigi sta znani. Oblakovo bogato znanje pa je zapisal France Levstik. — A v primeri s sedanjostjo mora vsak nepristranski opazovalec priznati, da smo nazadovali ne le v čebelarjenju, ampak tudi v čebelarški vedi. Današnji rod ni več tako dobro podkovan v čebelarškem znanju kakor naši dedje. Dokaz temu so zapuščeni in posuti čebelnjaki, ki samevajo po vaseh, žalosten spomin nekdanjih boljših dni!“ . . . In kako se je izrekla c. kr. kmetijska družba kranjska? „Čebelar“ (1898/1) piše: „Slavno vodstvo c. kr. kmetijske družbe kranjske je uvidelo, da je čebelarstvo na Kranjskem v primeri z drugimi strokami kmetijstva na najnižji stopnji, in da to ne le ne napreduje, temveč vidno propada“ . . .

V dokaz, da čebelarstvo na Kranjskem ni tako, kakršno bi moralo biti, da zares propada, naj zadostuje povedano.

Kje tiči vzrok propadanju? Ali v neznanju in nepraktičnosti sedanjih kranjskih čebelarjev? Ali je res neznanje in nepraktičnost naš sovrag, kateremu veljaj boj?

Nikakor! Nepraktičnost in neznanje sedanjih kranjskih čebelarjev ni krivo propadanja. Moje mnenje je, da so ravno sedanji čebelarji vsaj toliko, če ne bolj kot kdaj podkovani v svoji stroki. Saj nam je dala c. kr. kmetijska družba 24. januarja 1898 „Čebelarstvo društvo“, ki po svojem namenu (§ 1.): „pospeševati čebelarstvo s poučevanjem, z vsodbujajo, z vzgledi in z dejansko podporo“, resnično poučuje in vsodbuja mladi in stari čebelarški svet z

izdavanjem že 10. letnika zares vrlega glasila „Slovenski Čebelar“, s prirejevanjem shodov in učnih tečajev, z ustanavljanjem čebelarških podružnic itd. In ko bi bilo neznanje in nepraktičnost sedanjih čebelarjev vsaj deloma krivo propadanju čebelarstva na Kranjskem, bi bilo to dejstvo le sekundarnega pomena, posledica vzroka, ki tiči očitno drugje. Vzrok propadanja kranjskega čebelarstva je po mojem trdnem prepričanju: trgovina z živimi čebelami, ali da se precizneje izrazim: pogubonosna konkurenca med našimi čebelarskimi trgovci, in pa dejstvo, da se tega posla poprijemljejo tudi nepoklicani, nečebelarji, navadni kramarji, ki razumejo na čebelarstvo toliko, kot zajec na boben ter tako vsled neznanja in nevednosti svojim odjemalcem postrežejo z dvomljivo dobrim blagom, da, celo z gnilobnimi ali usmrajenimi panji, če se sme takim vestem verjeti. Gniloba, to je čebelska kuga, pred katero ima vsak zaveden čebelar večji strah, kakor hudič pred križem. Da, čebelarski kramarji — nečebelarji, to je naš sovrag, to je rak-rana na telesu našega čebelarstva; in ako te ne izrežemo, je svetovni sloves o naši čebeli pokopan in z njim vred pade naša čebela od svetovno znamenite na provincijalno pasmo, zavrženo blago . . .

(Konec prih.)

Prepričajmo se!

Fran Lakmayer.

Kdor hočeš v čebelarstvu napredovati, moraš ne samo pridno čitati razne čebelarske strokovne knjige in časopise, ampak moraš še bolj pridno preizkušati razne iznajdbe in se prepričati o vrednosti raznih trditev tudi glasovitih čebelarjev-strokovnjakov.

Slab bi bil doktor zdravilstva, ki bi prebil morda celo z odliko vse zdravniške izpite, a v posameznih težjih slučajih obolenja bi si ne znal pomagati, t. j. ne bi znal praktično uporabiti svojega teoretičnega znanja. Enako je slab čebelar oni, ki se je nasrkal čebelarske vede iz knjig, a je ne zna uporabiti z uspehom; ni praktičen.

Zato je naša dolžnost, da praktično proizvajamo in uporabljamo vse to, kar nas drugi učijo, in se nam zdi, če ne nujno, vsaj koristno in pametno. Skratka, o vsem se prepričajmo po možnosti sami. Seveda moramo biti pripravljeni, da nas bodo različni preizkusi oškodovali, a morebitna škoda se nam poplača po drugih bolj srečnih preizkusih. Študiranje je drago, a končni uspeh vendarle ne izostane. Sicer je pa lastno prepričanje vselej več vredno kot zaupanje ali zanašanje na prepričanje in dokazovanje drugih. Ker se pa vsi čebelarji o vsem prepričati ne utegnejo, oziroma tudi iz raznih vzrokov ne morejo in so torej prisiljeni se zanašati na prepričanje drugih, zato hočem v sledečih člankih dobrovoljnim čebelarjem podati nekaj naukov iz lastne izkušnje, katere sem zabeleževal v svoj čebelarski zapisnik.

Granulated.

Obljuba dolg dela. Obljubil sem jeseni udom našega čebelarskega društva naznaniti uspeh zasilnega pitanja enega plemenjaka z granulatedom. Odvzel sem pri vzimljenju iz dveh drugcev združenemu močnemu plemenjaku z zelo rodovitno matico vso zalogo medu in jo nadomestil z granulatedom, t. j. z neprečiščenim, kristalizovanim sladkorjem, ki sem ga bil naročil iz sladkorne tovarne ter plačal 1 kg po 62 vin. Navadni sladkor, ponujani po prodajalnah, je takrat veljal na debelo kupljen 1 kg 73 vin. Če vštejem voznino, sem bil na dobičku pri 25 kg samo za 40 vin.; a meni se ni šlo za dobiček, ampak za poizkus. Na 4 kg granulateda sem vlil 3 litre vode, prekuhal, nesnažno, črnkasto peno (od prahu) posnel in hladni tekočini pri-mešal 2 grama vinske kisline, da bi ostala lepo tekoča in laglje prebavljiva.

Pripomnim, da sem oskrbel plemenjak tudi z zdravim satjem z obnožino in vališče pravilno uredil. Dvema drugima plemenjakoma sem odvzel polovico medu in ga pravitko nadomestil z granulatedom. Nekaterim sem pa dopolnil za zimo potrebno zalogo živeža le z eno tretjino granulateda, druge sem pa pustil prezimiti le na njihovi lastni medeni zalogi. Uspeh?

Vsi plemenjaki so prezimili srednje dobro. Vsak je imel na dnu panjú približno enako množino mrličev. Tekom štirih zimskih mescev so se vsi trebili po dvakrat. A pri spomladanskem pomnoževanju zalege je bil velik razloček, dasi sem pomagal vsem z ajdovcem. Plemenjaki, ozimljeni le na medu so očitno kipele, drugi vzimljeni na medu in granulatedu so zaostali v rojenju za prejšnjimi za 10 do 15 dni, in plemenjak, vzimljen le na granulatedu, četudi je zimo dobro prebil in ima zalego kakor tudi matico (še vedno isto) popolnoma zdravo, ni rojil in še sedaj, sredi julija, ni za rojenje pripravljen, dasi si ne morem želeti boljše paše in bolj za bero ugodnega vremena.

Izkušnja me uči tole: Pridejati 1 do 2 kg granulateda ali sladkorja plemenjakom pri vzimljenju, je nekatero zimo dobro, da obvarujemo čebele griže, oziroma žeje, a dopolniti jim skromno zalogo medu ali celo popolnoma nadomestiti ves med s sladkorjem, je čebelam, posebno pa še (v drugem slučaju) matici škodljivo. Matica skoro gotovo izgubi nasledkom neugodne hrane tekom zime svojo rodovitnost. Seveda včasih tudi pri čebelarjih „sila kolo lomi“.

Prašenje matice.

Zadnjega drugca sem dobil 26. junija. Vsadil sem ga na peterih celih, obžičenih medstenah, mere: 36 cm dolgih in 22 cm visokih v panju, ležečem v vogalu čebelnjaka, da lahko opazujem praho matice, ki sem si jo bil pri ogrebanju roja dobro ogledal. Imel je samo to.

Prvi izlet je napravila drugi dan pet minut pred $\frac{3}{4}$ 2. popoldne. Njeno pomikanje proti izletnici so mi izdale čebele na panjevi bradi. S krilci frfotajoč in brenčeč so še višje privzdigale zadke in se pomaknile za nekaj svojih „korakov“ k izletnici. Kakor hitro se je prikazala matica, vrteča se, zdaj obrnjena na vun, zdaj zopet proti panju, se je krdelce čebel na izletnici

zgoščevalo in zopet razmikalo. Matica je nekaj časa skrbno ogledovala bližino izletnice, potem se vzdignila in krožila z glavo obrnjena proti uljnaku, pred svojim in tudi pred obema sosednima panjema. Polagoma se je začela oddaljevati in končno je izginila. Čebele na bradi, v izletnici in v panju so ostale popolnoma mirne. Trotje, matičini polbratje, kolikor jih je bilo v tistem panju, se niso zanjo prav nič zmenili. Nekaj jih je šlo na izprehod že poprej, nekaj pa šele po njeni vrnitvi. Vrnila se je po preteku 5 minut, ogledujoč svoj in sosedna panjū. Tistega dne do njene praha čebele niso nosile obnožine, ob petih sem pa že zapazil tri čebele prinesiti polovične, dve pa polne koške obnožine. Drugi dan so jo že nosile prav številno. Matica je izletela še drugi dan, in sicer pet minut pred $\frac{1}{2}$ 2. uro popoldne. Čebele so jo pozdravljale na tisti način kot prejšnji dan. To pot se je pa zdržala na dnu panjū in na bradi celih 10 minut. Zdelo se mi je, kakor bi jo čebele hotele ustaviti. Končno je izlezla na sprednjo panjevo končnico in parkrat se zavrtvša v zraku je odletela, ne da bi več ogledovala sosednih panjev. Vrnila se je po 20 minutah, ravno ob $\frac{3}{4}$ 2. Zapazil sem jo že v zraku. Priletela je hitro in nagnivša se proti obema sosednima panjema, je hotela potem naglo zleteti v svoj panj. A tu jej je ena njenih čebel zastavila pot in jo razdraženo napadla. V objemu sta obe padli na diljo pred čebeljak, a takoj jo je napadša čebela izpustila, nakar sta obe odleteli v panj. Naslednje dni matica ni več izletela. Drugi dan po drugem njenem izletu, torej 30. junija, je že legla, dasi nisem zapazil pri nji s praha se vrnivši nobenih trotovskih nitok viseti iz njenega zadka. Danes, 9. julija, sem pregledoval njen panj in sem naštel na popolnoma pravilno izdelanih satih lepo združene zalege okroglega števila 9850 jajčec, ličink in bub.

Kajpada ne sme nihče misliti, da traja praha matic vselej enako časa, da se vrši ob istem času, in da je rodovitnost vseh enaka itd. (Dalje prih.)

Naše opazovalne postaje.

Priobčuje A. Žnideršič.

Mesečni pregled : junij.

Kraj	Učinek tehtanega panjū									Temperatura			Dnevov letanja z dežjem	Dnevov					
	Donos			Upad			Skupni Najvišji donos	Dne	najvišja	najnižja	Srednja mesečna	s snegom							
	Mesečna tretjina											s solncem							
	1	2	3	1	2	3						0		$\frac{1}{2}$	celi	z vetrom			
Ilirska Bistrica	400	800	890	30	50	20	1990	190	10	29	8	19 ⁻⁶	30	7	—	3	4	23	16
Krškasvas	330	196	431	25	10	20	902	97	29	33	7	20 ⁻⁸	28	9	—	2	10	17	12
Podgorje pri Kamniku	190	270	145	10	30	25	540	75	13	34	4	19 ⁻⁷	30	11	—	2	5	23	22

Iz vseh krajev naše domovine dobivam najugodnejša poročila o letošnji letini. Gospod Humek iz Bohinjske Bistrice piše, da je letos za čebele Bohinj pravi eldorado. Vse je zalito z medom. Gospod Bilc iz Toplic pa poroča: „Rojev sem imel precej in vse velike. Gerstungovci so z malo izjemo vsi rojili. Nekaj mladcev tehta čisto že nad 33 kg. Izvrstno leto!“ A tudi v bistrškem okraju so vsi panji polni „božjega blagoslova“. Ves neuspeh zadnjih dveh let nadomestilo je sedanje trojno. Vodja opazovalne postaje v Podgorju pri Kamniku, g. Salath, poroča: „V mescu juniju ni moglo vreme ugodnejše biti. Divji žajbelj in druge cvetlice — naša glavna poletna paša — obletavale so čebele prav marljivo in nabirale nektar cel mesec, od ranega jutra do poznega večera. Panji so z medom zaliti, zlasti pa gerstungovci. Na tehtnici je stal domač kranjski panj, ki je 5 kg čistega donosa izkazal, rojil pa ni. Rojenje je v našem kraju pri kraju, in mislim, da ga ni čebelarja, ki ne bi bil popolnoma zadovoljen“. Gospod Tancig iz Krškevasi pa piše: Ljudstva so se začela razvijati šele aprila mesca. Prvi roji so prihajali koncem maja. Junij je glavni rojni mesec. Moj opazovalni panj (gerštungovec), v katerega sem usadil dne 28. maja prvi roj iz ležečega dzierzonovca, sem postavil na tehtnico dne 28. maja; nanosil je do 31. maja zvečer, tedaj v dveh dneh 2 kg 80 dkg in se kaj imenitno razvija. Sploh sem opazil, da čebele v gerštungovcih veliko bolj delajo, kakor pa v ležečih panjih.

Iz Solčave. Imam „Čebelarja“ odkar izhaja, pa takega jadikovanja črez hudo zimo in zgodnjo pomlad še ni bilo v njem kot letos; nasprotno pa izražajo dopisniki iz raznih krajev izredno zadovoljnost z letošnjim majem in junijem. V kroniko našega čebelarškega lista naj tudi jaz zabeležim kakšna paša je tod v in v okolici. Odkar čebelarim, in to je že dokaj jet, mi niso čebele tako lepo zaporedoma porojile kot letos. Prvi roj sem dobil 25. maja a zadnjega prvca 11. junija, ter je bilo vse rojenje že 15. junija skončano. Vsi izrojenci kot tudi drugi so srečno sprašili. Od desetih plemenjakov sem dobil po dva roja, od dveh pa celo po tri. Poprejšnja leta sem dobival navadno le temno strd, a letos sem jo natočil od devetih francoskih panjev že 40 kg tako fine in svetle, kot nikdar poprej. Kakor pa vse kaže, bom mogel točilo še precej rabiti, ker ljudstva imajo velike armade v rezervi, ki bodo lahko v polni meri izkoristile poznejšo pašo. Če bo ugodno vreme, je kaj mogoče, da bomo še celo priletni čebelarji potrdili letošnjo čebelarško letino kot najboljšo, kar smo jih doživeli. O sveti Ambrož, napravi nam to veselje!

Anton Herle.

Iz Šoštanja. V zadnjem „Čebelarju“ marsikak dopisnik izraža svojo hvalo, upe in nade čebelarskega leta 1907. Na Kranjskem se hvalite z obilnimi roji. Naš g. Jurančič je vsled mnogih rojev in izvrstne paše skoraj izgubil pamet, in lasje se mu že belijo v skrbi, kam bo de shranil svojo strd. Kaj pa čebelarji v naši dolinci? Škatlarji so dobili še precej rojev, ki so bili pozni in tudi samo srednje moči. Oni imajo že sedaj polne panji, kaj pa bo ob ajdovi paši, tega sami ne vedo povedati? Skrajni čas bi bil, da si vsak nabavi, premakljivo satovje. Pri nas ne poznamo čebelne kupčije, torej moramo čebelariti na med. Kar pa nas je naprednih čebelarjev (s premakljivim satovjem) smo več kot zadovoljni. Moj prijatelj J. Žak, posestnik v bližini dobil je tri naravne roje, napravil pa dva ter natočil nad 20 kg fine strdi; dopisnik sam pa je dobil od 10 plemenjakov 5 naravnih, 3 narejene roje in do sedaj 45 kg strdi. Roji so tehtali po 2 kg, 3-32 kg 3-68 kg netto, torej lahko upam, da dobim ob ajdovi paši še kakega pol centa strdi. — S čebelarskim pozdravom
Ivan Lukman.

Iz Volčjegrada. Kakor nas je lansko leto pustilo v obupu, tako nas je letošnja spomlad zopet zbudila k novemu upanju in k sklepu, da bomo še nadalje čebelarili. Kdor čebelari s premakljivim delom, si je to pomlad natočil lahko veliko množino najlepšega medu. Jaz sem pridobil od 13 panjev 90 kg medu in blizo 3 kg voska. Povedati pa moram, da sem imel posejane mnogo facelije, ki je izborno medila. Iz izkušnje lahko priporočam to rastlino, ki raste na vsaki zemlji. Če ima kdo prostor, naj jo le seje ob raznih časih in imel bo skoz celo poletje dovolj beriva za svojo žival. Seme dobi lahko pri meni.
Vinko Metlikovič.

Ne v posnemanje! Nekje v loških hribih ima nekdo čebele. Namenoma ga ne imenujemo čebelarja, ker tega nazivanja še ne zasluži vsakdo, ki ima čebele. Če je vreden tak človek, ki tako ravna s čebelami kot ta gori v loških hribih, naj sodi, kdor to bere, vsak sam. Imel je namreč smolo, da sta mu hkratu rojila neki prvec in neki drugec. Kakor se po navadi čebele sprašenih in deviških matic ne družijo ter se med sabo koljejo, tako je bilo tudi tukaj. Dve uri sta se bila vrtila roja v zraku, naposled sta se vendar pričela usedati v skupen roj, med tem pa sta se klala, kar se je dalo. Razjarjene čebele so napadle tudi „njega“, kar ga je tako razkačilo, da veli svoji boljši polovici, naj prinese slame ter posmоди ubogo žival. Kakor je to žalostno, je vendar resnica.

Zanimive številke. Leta 1900 je imela Rusija 5,106.722 panjev, Združene države v Ameriki 4,109.626, Nemčija 2,605.350, Francija 1,586.715, Avstrija 838.335, Ogrska 559.636 in Švica 240.000.

Največji čebelar celega sveta je, kakor smo nekoč že poročali, neki Root v Ameriki. V njegovih velikanskih čebelnjakih pa so prezimile letos najslabše toliko hvaljene, zlate italijanke. Torej je res, da ni vse zlato kar se sveti.

Naznanila osrednjega društva.

V Dražgošah na Pečeh bo v nedeljo, 11. t. m. ob 4. uri popoldne v sobi bralnega društva predaval urednik Fr. Rojina.

Ustanovni čebelarski shod v Metliki. 1. septembra t. l. se vrši ustanovni čebelarski shod v Metliki v šolskem poslopju ob 3. uri popoldne. Vabijo se vsi čebelarji, da se udeleže tega shoda v prav obilnem številu. Predaval bode g. Ant. Likozar, nadučitelj iz Ljubljane.

KRANJSKE PODRUŽNICE.

Podružnica v Toplicah. 15. t. m. se vrši čebelarski shod v Toplicah v šoli ob 1. uri popoldne. Predaval bode nadučitelj g. Ant. Likozar.

V Ilirski Bistrici se je ustanovila o priliki čebelarskega tečaja dne 21. julija podružnica. Odbor je sledeči: Strnad Radovan, c. kr. davčni kontrolor, predsednik in tajnik; Urbančič Miha, predsednikov namestnik; Logar Anton, blagajnik; Žnideršič Anton, Markovič Ivan, Penko Ivan, Štemberger Josip, odborniki.

Čebelarski shod v Št. Vidu pri Zatičini se je vršil 4. t. m. Predaval je g. nadučitelj Anton Likozar v splošno zadovoljnost vseh v obilnem številu navzočih čebelarjev. Mnogi se prav zelo zanimajo za umni napredek v čebeloreji.

Listnica upravnštva.

Gospod I. S., Volosko! Prva in tretja številka letošnjega „Čebelarja“ sta nam pošli in se Vam ne moreta doposlati. To naj velja tudi vsem onim, ki ju niso dobili, da ne bo nepotrebnih reklamacij.

Obvestilo.

Slavno ravnateljstvo Kranjske hranilnice v Ljubljani je, da ustreže vsem prošnjam, nam opetovano odkupilo čebelarke knjige. Vendar so iste popolnoma pošle in jih slav. ravnateljstvo ne pošilja več, ker se je določeno število izvodov porazdelilo. Najbolj so posegli po knjigah razmeroma železniški čuvaji, kar svedoči, da se jako zanimajo za čebelarstvo. Slavno ravnateljstvo je s tem, da je podarilo toliko število knjig brezplačno in poštne prosto, storilo veliko v prosep čebelarstva.

Za ta plemeniti čin se še enkrat najtopleje zahvalujemo preslavnemu ravnateljstvu kranjske hranilnice, kakor tudi uradnemu ravnatelju preblag. gospodu dr. Antonu vitezu pl. Schöpplu.

=====

MALA NAZNANILA.

Pod tem naslovom objavljamo ponudbe članov brezplačno, to pa le **dvakrat v letu.**

Letošnji poletni vzpodrezan med v satovju kupuje čebelarska podružnica v Kranju. V ponudbah je povedati množino in ceno.

Semena rdeče detelje (inkarnaf), esparsete, facelije, ranjak
 ————— ali uročnik (Tannen- oder Wundklee) —————

zelo medunosne cvetlice prodaja

J. KORDIN v Ljubljani.

Čebelarskim društvom in čebelarjem

priporočam

škatljice za razpošiljanje matic po pošti

kakor tudi

lipove remelce za satnike

po najnižji ceni.

Mizarstvo s stroji. **JAKOB ŽUMER** Gorje — Gorenjsko.

Udnina (2 K) in reklamacije naj se pošiljajo upravništvu „Slovenskega Čebelarja“ v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slovenskega Čebelarja“ Fr. Rojinu, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.

Odgovorni urednik Mihael Rožanec. — Lastnik „Slovensko čebelarsko društvo.“
 Tisk J. Blasnika naslednikov v Ljubljani.